

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 1, Vyakarana
 (वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी -पञ्चसन्धिप्रकरणम्, शब्दाधिकारे अजन्तान्तम्)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. समीचीनमुत्तरं चिनुत । 10x1=10

- (१) हलन्त्यम् इति सूत्रेण का संज्ञा विधीयते ?
 (क) हल्संज्ञा (ख) इत्संज्ञा (ग) अन्त्यसंज्ञा
- (२) पवर्गस्य (पु) किं स्थानम् ?
 (क) दन्ताः (ख) कण्ठः (ग) ओष्ठौ
- (३) बाह्यप्रयत्नः कतिधा ?
 (क) एकादशधा (ख) चतुर्धा (ग) पञ्चधा
- (४) अणुदित्सवर्णस्य चाप्रत्ययः इति सूत्रे अणुप्रत्याहारः केन णकारेण ?
 (क) पूर्वेण (ख) परेण (ग) अभयथा
- (५) गुणसंज्ञाविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) आद्गुणः (ख) मिदेर्गुणः (ग) अदेङ्गुणः
- (६) स्थानेऽन्तरतमः इति कीदृशं सूत्रम् ?
 (क) नियमसूत्रम् (ख) परिभाषासूत्रम् (ग) विधिसूत्रम्
- (७) रामाय इत्यत्र दीर्घः केन सूत्रेण ?
 (क) अकः सवर्णे दीर्घः (ख) दीर्घं च (ग) सुपि च
- (८) उपैति इत्यत्र वृद्धिविधायकं सूत्रं किम् ?
 (क) वृद्धिरेचि (ख) वृद्धिरादैच् (ग) एत्येधत्यूत्सु
- (९) प्लुतप्रगृह्या अचि नित्यम् इति सूत्रेण किं विधीयते ?
 (क) प्लुतः (ख) प्रगृह्यसंज्ञा (ग) प्रकृतिभावः
- (१०) हरयः इत्यत्र गुणः केन सूत्रेण ?
 (क) आद्गुणः (ख) जसि च (ग) इको गुणवृद्धी

II. रिक्तस्थानानि पूरयत । 10x1=10

- (१) अं अः इत्यचः परौ।
- (२) यत्रानेकविधमान्तर्यं तत्र.....।
- (३)उत्तरोत्तरं बलीयः ।
- (४) प्रसक्तस्यादर्शनं।

(अनुवर्तते.....)

- (५) यत्र सङ्घाते पूर्वो भागः पदं..... ।
- (६) संयोगान्तस्य।
- (७) निर्दिश्यमानस्य।
- (८) खरवसानयोः।
- (९) सरूपाणामेकशेष.....।
- (१०) एकदेशविकृतम्।

III. त्रयः प्रश्नाः समाधेयाः ।

3x10=30

- (१) अकारादीनां वर्णानां स्थानानि, आभ्यन्तरप्रयत्नांश्च विवृणुत ।
- (२) अर्थवद्ग्रहणे नानर्थकस्य इति परिभाषां सप्रकरणं व्याख्यात ।
- (३) नानुबन्धकृतमनेकालत्वम् इति सप्रसङ्गं व्याख्यात ।
- (४) संज्ञोपसर्जनीभूतास्तु न सर्वादयः ।
- (५) विभक्तौ लिङ्गविशिष्टाग्रहणम् ।

IV. चतुर्णां प्रक्रियां ससूत्रं साधयत ।

4x5=20

- (१) गव्यूतिः ।
- (२) कृष्णद्धिः।
- (३) उपैधते ।
- (४) शिवोऽर्च्यः ।
- (५) सर्वेषाम् ।
- (६) हरये ।
- (७) रमायाम् ।

V. प्रश्नद्वयं समाधेयम् ।

2x15=30

- (१) द्वित्वं लस्यैव कस्यैव नोभयोरुभयोरपि ।
तवल्कारादिषु बुधैर्बोध्यं रूपचतुष्टयम् ॥
- (२) स्वसा तिस्रश्चतस्रश्च ननान्दा दुहिता तथा ।
याता मातेति सप्तैते स्वस्रादय उदाहृताः॥
- (३) उभशब्दस्य सर्वनामगणे पाठस्य किं प्रयोजनम् ।
- (४) नज्रादिग्रहणं व्युत्पत्तिपक्षे नियमार्थम्। तेन पितृभ्रातृप्रभृतीनां न ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017

Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 2, Vyakarana
(वैयाकरणसिद्धान्तकौमुदी-शब्दाधिकारे, हलन्तप्रकरणम्, स्त्रीप्रत्यय-कारकप्रकरणे)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. समीचीनमुत्तरं चिनुत । **10x1=10**

- (१) यणः स्थाने प्रयुज्यमानस्य इकः का संज्ञा ?
(क) सर्वनामसंज्ञा (ख) सम्प्रसारणसंज्ञा (ग) विभाषासंज्ञा
- (२) सुद्युभ्याम् इत्यत्र उत्त्वं केन सूत्रेण ?
(क) हशि च (ख) दिव उत् (ग) ऋत उत्
- (३) हो हन्तेर्णिष्णिषु इति सूत्रेण किं विधीयते ?
(क) कुत्वम् (ख) नत्वम् (ग) णत्वम्
- (४) अदस्शब्दस्य पुंसि प्रथमाबहुवचने किं रूपम् ?
(क) अमी (ख) अमू (ग) अमून्
- (५) गार्गी इत्यत्र यलोपः केन सूत्रेण ?
(क) यञश्च (ख) हलस्तद्धितस्य (ग) यस्य हलः
- (६) बहुव्रीहेरुधसो डीष् इति सूत्रस्य किमुदाहरणम् ?
(क) कुण्डोऽधनी (ख) द्वयूऽधनी (ग) अत्यूऽधनी
- (७) या हि स्वयं व्याख्यात्री, सा ?
(क) आचार्याणी (ख) आचार्या (ग) आचार्यानी
- (८) परिमाणमात्रे उदाहरणम् ?
(क) तटम् (ख) ज्ञानम् (ग) द्वेषो व्रीहिः
- (९) कालाध्वनोरत्यन्तसंयोगे का विभक्तिः ?
(क) द्वितीया (ख) पञ्चमी (ग) चतुर्थी
- (१०) जटाभिस्तापसः इत्यत्र तृतीया केन ?
(क) येनाङ्गविकारः (ख) इत्थंभूतलक्षणे (ग) हेतौ

II. रिक्तस्थानानि पूरयत । **10x1=10**

- (१) नानर्थकेऽलोन्यविधि.....।
- (२) एकाचो बशो भष्.....।
- (३) प्रत्ययस्थात् कात्.....।
- (४) अद्वयं मूर्तिमत् स्वाङ्गं.....।

(अनुवर्तते.....)

- (५) प्रातिपदिकार्थ।
- (६) कर्मणा यमभिप्रैति.....।
- (७) अभिधानं तु प्रायेण.....।
- (८) अपादानादिविशेषैरविवक्षितं कारकं।
- (९) अभितः परितः.....।
- (१०) नमःस्वस्तिस्वाहा।

III. प्रश्नद्वयं समाधेयम् ।

2x15=30

- (१) अजाघतष्टाप् इति सूत्रं विस्तरेण व्याख्यात ।
- (२) जातिलक्षणं विशदयत ।
- (३) कर्तुरीप्सिततमं कर्म इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (४) चतुर्थीविभक्तिं सम्प्रदानसंज्ञासहितं प्रतिपादयत ।

IV. प्रश्नत्रयं समाधेयम् ।

3x10=30

- (१) यासुटो डित्त्वेन लाश्रयमनुबन्धकार्यं नादेशानाम्
इति ज्ञापनाद्भवतीति वचनस्याशयं विवृणुत ।
- (२) प्रातिपदिकार्थलिङ्गपरिमाणवचनमात्रे प्रथमा इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (३) उभसर्वतसोः कार्या धिगुपर्यादिषु त्रिषु ।
द्वितीयात्रेडितान्तेषु ततोऽन्यत्रापि दृश्यते।।
- (४) कर्तृकर्मणोः कृति इति सूत्रं व्याख्यात ।
- (५) अधिकरणसंज्ञाम्, आधारस्य त्रैविध्यं, सप्तमीविभक्तिं च विशदयत ।

V. चतुर्णां प्रक्रियां ससूत्रं साधयत ।

4x5=20

- (१) पन्थाः ।
- (२) विश्वौहः ।
- (३) पचन्ती ।
- (४) कुमारी ।
- (५) त्रिलोकी ।
- (६) ग्रामं गच्छन् तृणं स्पृशति ।
- (७) अक्षणा काणः ।
- (८) मातुर्निलीयते कृष्णः ।

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper -1, Phalita Jyotisha
 (मुहूर्तचिन्तामणिः(संस्कारप्रकरणात्-राज्याभिषेकप्रकरणपर्यन्तम्)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येनोत्तरयत ।** **10x1=10**
- (१) अहोरात्रे कति मुहूर्ताः भवन्ति ?
 - (२) त्रिज्येष्ठं नाम किम् ?
 - (३) को नाम संस्कारः ?
 - (४) बालकानां जन्मानन्तरं प्रथमे मसि दन्तः जातः चेत् फलम् किम् ?
 - (५) राज्याभिषेकार्थं किमयनं शुभम् ?
 - (६) भूमिपुत्रः कः ?
 - (७) रिक्ता तिथयः के ?
 - (८) गर्भाधाने प्रथममासाधिपतिः ग्रहः कः ?
 - (९) अन्नप्राशने शुभवासराः के ?
 - (१०) गण्डान्तं कति विधम् ?
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत ।** **10x1=10**
- (१) षडङ्गेषु ज्योतिषम्उक्तम् ?
 - (२) क्षीणेन्दुः इत्युक्ते कः ?
 - (३) त्रिज्येष्ठं नाम ?
 - (४) पुनर्वसुनक्षत्रस्य स्वामी ?
 - (५) गुरोः विशेषदृष्टिः कुत्र ?
 - (६) राज्याभिषेकःअयने शुभः ?
 - (७) ब्राह्मण राशयः के ?
 - (८) भार्याशुभशीलयुक्ता ?
 - (९) क्षत्रियाणां स्वामिनौ ?
 - (१०) शनेः शत्रवः के सन्ति ?
- III. प्रश्नद्वयस्य लघुनिबन्धात्मकमुत्तरं लिखत ।** **2x15=30**
- (१) राज्याभिषेके कालशुद्धिं लब्धशुद्धिश्च प्रतिपादयत ।
 - (२) गुरुशुक्रयोः बाल्यवृद्धत्वं निरूपयत ।
 - (३) गर्भाधानमुहूर्ते विचारणीयान् अंशान् विशदयत ।
 - (४) उपनयनमुहूर्तं लिखत ।
- IV. प्रश्नत्रयस्य लघुनिबन्धात्मकमुत्तरं लिखत ।** **3x10=30**
 (अनुवर्तते.....)

- (१) कर्णविधे शुभलब्धानि लिखत ।
- (२) मूलादिनक्षत्रेषु उत्पन्नयोः वरकन्ययोः फलं लिखत ।
- (३) वधूप्रवेशे विहितकालं निरूपयत ।
- (४) गोधूलि भेदान् विशदयत ।
- (५) जामित्रदोषं स्पष्टयत ।
- (६) गर्भकालीनमासेश्वरान् प्रतिपादयत ।

V. चतुर्णां टिप्पणीं लिखत ।

4x5=20

- (१) नाडीकूटं ।
- (२) दिवामुहूर्ताः ।
- (३) विवाहभङ्गयोगः ।
- (४) प्रदोषलक्षणं ।
- (५) रजः काले निषिद्ध समयः ।
- (६) विद्यारम्भमुहूर्तः ।
- (७) ताराविचारः ।
- (८) प्रश्नवशात् विनाहयोगः ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper -2, Phalita Jyotisha
(बृज्जातकम्-१-१२ अध्यायाः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येनोत्तरयत । 10x1=10**
- (१) वराहमिहिरः कस्य पुत्रः ?
 - (२) ज्योतिषस्य स्कन्धाः कति ?
 - (३) होराशब्दस्य व्युत्पत्तिः ?
 - (४) एकस्मिन् राशौ कति होराः भवन्ति ?
 - (५) शीर्षोदयराशयः का ?
 - (६) मकरराशेः अधिपतिः कः ?
 - (७) अहोरात्रशब्देन कथं होरा भवति ?
 - (८) वेदाङ्गेषु ज्योतिषस्य स्थानं किम् ?
 - (९) चन्द्रस्य शत्रुः कः ?
 - (१०) स्त्रीगहौ कौ ?
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत । 10x1=10**
- (१) केन्द्रस्थानानिभवन्ति ।
 - (२) सूर्यस्य उच्चराशिभवति ।
 - (३) मेषवृश्चिकयोः स्वामी भवति
 - (४) समराशेः प्रथमः होराधिपतिः भवति.....
 - (५) ज्योतिषस्यस्कन्धाः भवन्ति।
 - (६) बृहज्जातकस्य कति भवति.....
 - (७) सूर्यस्य पुत्र भवति.....
 - (८) चन्द्रःराशेः अधिपतिः।
 - (९) पणफरस्थानानि भवन्ति.....
 - (१०) बृहस्पतेः नीचस्थानं भवति.....
- III. प्रश्नद्वयस्य लघुनिबन्धात्मकमुत्तरं लिखत । 2x15=30**
- (१) राशीनां स्वरूपं लिखत ।
 - (२) षड्वर्गाः के ? निरूपयत ।
 - (३) ग्रहाणां दृष्टिविचारं लिखत ।
 - (४) जातकानां आजीविकाविचारं लिखत ।

(अनुवर्तते.....)

IV. त्रयाणां लघुनिबन्धात्मकमुत्तरं लिखत ।

3x10=30

- (१) नवमांशसाधनं लिखत ।
- (२) ग्रहस्वरूपं वर्णयत ।
- (३) ग्रहाणाम् उच्चनीचस्थानानि लिखत ।
- (४) ग्रहाणां ब्राह्मणादिसंज्ञा लेखनीयाः ।
- (५) गर्भाधानविषये व्याख्यात ।
- (६) पितु परोक्षे जन्मज्ञानं कथम् इति प्रतिपादयत ।

V. चतुर्णां टिप्पणीं लिखत ।

4x5=20

- (१) ग्रहाणां मूलत्रोकोण स्थानानि ।
- (२) सूर्यादीनां ग्रहाणां स्वरूपं लिखत ।
- (३) द्रेषकाणसाधनम् ।
- (४) द्वादशांशसाधनम् ।
- (५) शीर्षोदयराशयः पृष्ठोदयराशयश्च लेखनीयाः ।
- (६) राशीनां चरादिसंज्ञा लेखनीयाः ।
- (७) तन्वादिद्वादशभावानां नामानि लिखत ।
- (८) ग्रहाणां वर्णाः लेखनीयाः ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - I - Paper -1, History of Sanskrit Literature
 (संस्कृतसाहित्यस्येतिहासः)

Time : 1½hrs.

Max. Mark: 50

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **20x1=20**
- (१) 'यदि वाचं प्रदास्यामि द्विजातिरिवसंस्कृतम्' इति पंक्तिः कस्मिन् ग्रन्थे वर्तते ?
 - (२) 'संहिता' शब्दस्य कोऽर्थः ?
 - (३) छान्दोग्यब्राह्मणाधारेण ऋच उत्पत्तिः कस्माद् अभूत् ?
 - (४) गानप्रधानो वेदः कः ?
 - (५) 'चत्वारो वेदाः साङ्गाः सरहस्याः' इति कुत्रोक्तम् ?
 - (६) ऐतरेयारण्यकं केन वेदेन सह सम्बद्धम् ?
 - (७) ऋग्वेदसम्बद्धार्चज्यौतिषं कति पद्यात्मकम् ?
 - (८) निरुक्तं वेदस्य किमङ्गमुच्यते ?
 - (९) स्कन्दपुराणे कति श्लोकाः निर्दिष्टाः ?
 - (१०) रामायणमुपजीव्य विमलसूरिणा रचितः ग्रन्थः कः ?
 - (११) रामायणोक्तनिषादः क्रौञ्चक्रौञ्चयोर्मध्ये कं/कां हतवान् ?
 - (१२) आदिकविना 'श्लोकत्वामागतः' इत्येवंवादिना रामायणे कः रसः सूचितः ?
 - (१३) 'ततो जयमुदीरयेत्' इत्यत्र 'जय' शब्देन कः अर्थः विवक्षितः ?
 - (१४) ड्योनक्राइसोस्तोममहोदयस्य साक्ष्याधारेण महाभारतं कदा दक्षिणभारते लब्धप्रचारमासीत् ?
 - (१५) श्रीसुदर्शनसूरिणा भागवतस्योपरि का टीका प्रणीता ?
 - (१६) 'बृहत्कथाश्लोकसंग्रहः' इति ग्रन्थः केन रचितः ?
 - (१७) बृहत्कथामञ्जर्यां कति श्लोकाः विद्यन्ते ?
 - (१८) मदनसेनवणिजः कथा कस्मिन् कथाकाव्ये लभ्यते ?
 - (१९) सिद्धर्षिविरचिता कथा का ?
 - (२०) का कथा भूतभाषामयीति दण्डिनोच्यते ?
- II. एकमधिकृत्य बृहन्निबन्धं लिखत ।** **1x10=10**
- (१) वेदानां रचनाकालं सविमर्शमुपस्थापयत ।
 - (२) रम्या रामायणी कथा इति पंक्तेः याथार्थ्यं प्रतिपादयत ।
- III. यथेच्छं द्वयोः टिप्पणीं लिखत ।** **2x5=10**
- (१) सामवेदः । (२) शिक्षा ।
 - (३) कथासरित्सागरः । (४) दिव्यावदानम् ।

(अनुवर्तते.....)

IV. यथेच्छं पञ्चानामुत्तरं लिखत ।

5x2=10

- (१) ऋत्विजः कति ? तेषां नामानि कानि ?
- (२) मैक्समूलरमतानुसारं वेदस्य रचना समयं निर्धारयत ।
- (३) शुकसप्ततेः शाखाद्वयं किम् ?
- (४) पुराणं पञ्चलक्षणं किम् ?
- (५) कल्पसूत्रस्य द्वैविध्यं किम् ?
- (६) 'मद्वयम्' इत्यत्र किं पुराणद्वयं स्वीक्रियते ?
- (७) ऋग्वेदस्यारण्यकद्वयं किम् ?
- (८) शुकसप्ततेः शाखाद्वयं किम् ?

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A First Year Annual Examination April/May, 2017

Part - I - Paper -2, Sanskrit 2nd Language

(रघुवंशम्-षष्ठसर्गः-दशकुमारचरितम् च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **5x1=5**
- (१) कं दृष्ट्वा नृपाणां मनः इन्दुमतीनिराशं बभूव ?
 (२) इन्दुमती प्रवेशसमये पुरोपकण्ठे उपवनेषु के नृत्यन्ति ?
 (३) सुनन्दा इन्दुमतीं राजान्तरं प्रति नयति-इत्यत्र का उपमा कालिदासेन कल्पिता ?
 (४) सूत्रकारैः विनीतनागः कः ?
 (५) इन्दुमत्या सार्धं स्थिता द्वारपालिका का ?
- II. समीचीनमुत्तरमेकेन वाक्येन लिखत ।** **5x1=5**
- (१) मालवेश्वरः मानसारः गदां कथं प्राप्तवान् ?
 (२) 'गङ्गावर्तसनाभिनाभिः' इति कस्य विशेषणम् ?
 (३) बारनारी परयणः दुर्विनीतः कः ?
 (४) कालगुप्तो नाम वैश्यवरः कुत्रासीत् ?
 (५) उपहारवर्मा कस्य पुत्रः ?
- III. यथायथं योजयत ।** **10x1=10**
खण्डः- 'क'	खण्डः- 'ख'
(१) दण्डी	(अ) राजा भोजः
(२) ब्रह्माण्डच्छत्रदण्डः	(आ) कार्तवीर्यवंशधरः
(३) वैदर्भः	(इ) पदलालित्यम्
(४) प्रतीपः	(ई) मिथिलानरेशः
(५) नर्मदा	(उ) मङ्गलपद्यांशः
(६) प्रहारवर्मा	(ऊ) रेवा
(७) बालचन्द्रिका	(ऋ) हस्तिनः
(८) सुवृत्ता	(ए) विन्ध्याटवीभूसुरः
(९) कुञ्जराः	(ऐ) बन्धुपालकन्या
(१०) मातङ्गः	(ओ) रत्नोद्भवपत्नी
- IV. द्वयोः प्रश्नयोः समाधानं लिखत ।** **2x15=30**
- (१) रघुवंशस्य षष्ठसर्गमाश्रित्य इन्दुमती सौन्दर्यं वर्णयत ।
 (२) रघुवंशस्य षष्ठसर्गाधारेण सुनन्दया कृतं राज्ञां परिचयमालोचयत ।
 (३) अजस्य चरित्रं वर्णयत ।
 (४) रघुवंशस्य षष्ठसर्गे कालिदासस्य वर्णनापाटवं पर्यालोचयत ।
 (५) रघुवंशे षष्ठसर्गे सामाजिकचित्रमाविष्कुरुत ।

(अनुवर्तते.....)

- V. प्रश्नत्रयं समाधत्त । 3x10=30
- (१) दशकुमारचरिते प्रथमोच्छ्वासस्य कथां संग्रहेण लिखत ।
(२) वसुमती चरित्रं वर्णयत ।
(३) 'गद्यं कवीनां निकषं वदन्ति' इत्युक्तिं दशकुमारचरितानुसारं समर्थयत ।
(४) अवन्तीसुन्दरीपरिणयं यथाग्रन्थं प्रतिपादयत ।
(५) दशकुमारचरितमधिकृत्य समाजचित्रं प्रतिपादयत ।
- VI. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं व्याख्यात । 2x5=10
- (१) त्वमेव कल्याणी तयोस्तृतीया ।
(२) शृङ्गारचेष्टाः विविधाः बभूवुः ।
(३) पयोमुचां पंक्तिषु विद्युतेव ।
- VII. वाक्यद्वयं ससन्दर्भं व्याख्यात । 2x5=10
- (१) दैवबलेन मां निर्जित्य मद्भाग्यं राज्यमनुभवति ।
(२) भीताऽहमुदग्रग्रात्विं स्खलन्ती पर्यपतम् ।
(३) अध्वश्रमखिन्नेन मया तत्र निरवेशि निद्रा सुखम् ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - 2nd & 3rd Electives- Paper -1, Archakatva & Pourohitya
 (आश्रमधर्मः, पञ्चाङ्गपरिचयः वेदवेदाङ्गपरिचयश्च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन समाधत्त ।** **15x1=15**
- (१) कानि उत्तरात्रयं ?
 - (२) बृहस्पति देवता क नक्षत्रं किं ?
 - (३) उग्र नक्षत्राणि कानि ?
 - (४) सप्तमी तिथिः देवता ?
 - (५) यजुर्वेद वारार्धिपतिः ?
 - (६) उत्तमोत्तय कलशाणि कति ?
 - (७) पञ्चगव्याणि के ?
 - (८) जन्मतारा अधिपतिः ?
 - (९) वृद्धि चन्द्रकालम् ?
 - (१०) यमतर्पण किं कर्म ?
 - (११) पञ्चसूनाः के ?
 - (१२) कानि अयनं संक्रमणानि ?
 - (१३) कदा धन लक्ष्मी पूजा भवति ?
 - (१४) गाम प्रधान वेदः ?
 - (१५) ,,ब्र,, द्वयं ,,म,, द्वयं किं ?
- II. रिक्तस्थानानि पूरयत ।** **5x1=5**
- (१) श्रावणमासेव्रतं आचरन्ति।
 - (२) पदक्षिण पदेपदे ।
 - (३) ज्योतिषामयन।
 - (४)संक्रमणामि विष्णुपदसामणानि ।
 - (५) त्रिरात्रव्रतमासेआचारानि।
- III. प्रश्नद्वयं समाधत्त ।** **2x15=30**
- (१) पञ्चङ्ग स्वरूपं विवृणुत ।
 - (२) वेदस्वरूपं प्रतिपादयत ।
 - (३) इष्टदेवता षाडशो चारान प्रतिपादयत ।
 - (४) बह्वचर्य आश्रमः ।
- IV. प्रश्नत्रयं समाधत्ति ।** **3x10=30**
- (अनुवर्तते.....)

- (१) नक्षत्र प्रकरण।
- (२) बह्वचर्ण आश्रमं ।
- (३) संक्रमण भेदान प्रतिपादयत ।
- (४) स्नपनविधिः।
- (५) वेदाङ्गानि ।

V. चतुर्ण लघुसमाधत्त ।

4x5=20

- (१) न-भ-ज-रि -पु ।
- (२) षडशीतसंक्रमणानि ।
- (३) अष्टविधविहाहः ।
- (४) दग्धतिथयः।
- (५) काम्य कर्माणि ।
- (६) रामायण ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - I - Paper - 1, Environmental Studies

Time : 1½ hrs.**Max. Mark: 50**

(Write answers in Answer booklet only)

I. Answer any Four Questions: 4x5=20

- (1) Explain the scope and importance of Environmental studies.
- (2) Describe the food Chain and Food web in Ecosystem.
- (3) Write notes on renewable energy resources.
- (4) What are the effects of air pollution on human health?
- (5) Mention the values of Bio-Diversity.
- (6) Write the Concept of Global warming or Green house effect.
- (7) Discuss the women and child welfare programs in India.

II. Answer any Three Questions : 3x10=30

- (1) Write an essay on uses of forest resources.
- (2) Explain the different components in aquatic ecosystem.
- (3) What are the causes, effects and control measures of water pollution?
- (4) Describe the various methods of bio-diversity Conservation.
- (5) Discuss the causes and consequences of population growth.
- (6) Explain the various environmental protection Acts.

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - 2nd & 3rd Electives - Paper - 1, Computer Applications
(Introduction to computers & OOP with Visual Basic)

Time : 3 hrs.**Max. Mark: 100**

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Answer any Two Questions: 2x15=30**
- (1) Explain any three secondary storage devices.
 - (2) Briefly Discuss about My Computer, Recycle Bin, Desktop in Windows 2000.
 - (3) Explain various concepts of Object Oriented Programming.
 - (4) Explain any five controls in Visual Basic.
 - (5) Write a Visual Basic Program to find sum and average of three subjects marks.
- II. Answer any Three Questions: 3x10=30**
- (1) Explain any three Input/output devices.
 - (2) Explain features of Windows 2000.
 - (3) Explain arrays in Visual Basic.
 - (4) Write Visual Basic program to find big numbers in give two numbers.
 - (5) Explain various data types available in Visual Basic with example.
- III. Answer any Four Questions: 4x5=20**
- (1) Explain ALU and Control Unit of computer block diagram.
 - (2) Explain various types of computers.
 - (3) How to create folders and files in Windows 2000.
 - (4) Explain do while statement in Visual Basic.
 - (5) Explain if else statement in Visual Basic
 - (6) Discuss about Active X Controls in Visual Basic.
- IV. Answer All Questions: 10x2=20**
- (1) Define memory?
 - (2) What is ROM?
 - (3) Define Operating system?
 - (4) List any three icons on desktop?
 - (5) Define constant?
 - (6) List any three data types in Visual Basic?
 - (7) List any two output devices?
 - (8) Define form?
 - (9) What is menu?
 - (10) What is the purpose of CPU?

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017

Part - II - 2nd & 3rd Electives - Paper - 1, History

(Indian History & Culture upto 1100 A.D)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Answer any Two Essay Questions of the following: 2x15=30**
- (1) Write about the sources of Ancient Indian History?
 - (2) Describe the main features of the Rigvedic civilisation?
 - (3) Examine the invasion of Alexander and its results?
 - (4) Give an account of socio-Economic and religious conditions of South India under the Andhra sathavahanas?
- II. Answer any Three Brief Questions of the following : 3x10=30**
- (1) Explain the life and teachings of Gautama Buddha?
 - (2) Write the salient features of Mauryan administration?
 - (3) The Gupta period has been described as 'Golden Age' in ancient Indian history-discuss?
 - (4) Estimate the greatness of Harshavardhana?
 - (5) Assess the Contributions of the cholas to south Indian history?
- III. Answer Four short Questions of the following: 4x5=20**
- (1) Principles of Jainism.
 - (2) Gandhara art.
 - (3) Samudragupta.
 - (4) Hiuen Tsang.
 - (5) Pulakesi II.
 - (6) Village administration of chola.
- IV. Answer the following Questions in one word or a sentence each: 15x1=15**
- (1) What is Numismatics?
 - (2) When was Indus valley civilization discovered?
 - (3) Which is the first literary work of ancient India?
 - (4) Jain religious texts are known as.....
 - (5) Who wrote the Book Artha Sastra?
 - (6) What are the titles of kanishka?
 - (7) Who was the prime minister of Chandragupta Maurya?
 - (8) Who composed the famous Allahabad Inscription?
 - (9) Who constructed the famous Nalanda University?
 - (10) Who was the greatest King of the Satavahanas?
 - (11) What was the Capital of the Pandyan kingdom?
 - (12) Who was the author of the work Mattavilasa Prahasana?
 - (13) who constructed seven pagodas (stone cars).
 - (14) Who was the founder of the Badami chalukys?
 - (15) Who was the greatest king of the eastern chalukyan dynasty?

V. Match the following:

5x1=5

Group -A

- (1) Mother Goddess
- (2) Charakudu
- (3) Surya siddanta
- (4) Kalidasa
- (5) Kaveripatnam

Group - B

- (a) Kanishka
- (b) Indian shakespeare
- (c) Chola port
- (d) Aryabhata
- (e) The chief deity of Indus

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017

Part - II - 2nd & 3rd Electives - Paper - 1, Yoga & Meditation

(Introduction to Yoga)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

I. Multiple choice questions: 10x1=10

- (1) Which one is one among the schools of Yoga?
 (a) Samadhi (b) Niyama (c) Jnana Yoga (d) Mudra
- (2) How many sutras in Samadhi pada of patanjali Yoga sutras?
 (a) 33 (b) 51 (c) 56 (d) 50
- (3) According to patanjali the obstacles (Artarayas) are?
 (a) 7 (b) 9 (c) 10 (d) 6
- (4) How many slokas in Sankhya yoga of Bhagavat Gita ?
 (a) 60 (b) 80 (c) 72 (d) 35
- (5) The number of Angas in yoga sutras is?
 (a) 4 (b) 6 (c) 5 (d) 8
- (6) What is the ideal direction to practice yoga asana?
 (a) South (b) West (c) North (d) East
- (7) Dharana, Dhyana, Samadhi are together called?
 (a) Antaranga yoga (b) Bhahiranga yoga
 (c) Sam yoga (d) Viyoga
- (8) How many Padas (chapters) are there in Yoga sutras?
 (a) 6 (b) 3 (c) 7 (d) 4
- (9) Dhauti is a
 (a) Bandha (b) Kriya (c) Prana (d) Asana
- (10) Prathyaksha, Anumana, Agama are ?
 (a) Samadhi (b) Mudra (c) Pramana (d) Niyama

II. One word Answers : 5x1=5

- (1) What is asana?
- (2) What are the three important Nadis?
- (3) What are the Pancha Vayus?
- (4) What are the '8' Angas in yoga sutras. List out their names?
- (5) What are the kriyas? Write their names?

[P.T.O]

III. Match the following :

5x1=5

Group - A

- (1) Bandha
- (2) Kriya
- (3) Pranayama
- (4) Yuj
- (5) Bhagavat Gita

Group - B

- (a) Yoga
- (b) Sankhya yoga
- (c) Surya bedhana
- (d) Trataka
- (e) Jalandhara

IV. Answer any four of the following:

4x5=20

- (1) 'Prachardhana vidharana bhyam vapranasya'-Explain?
- (2) 'The Eva Sabijah Samadhi' -Explain?
- (3) 'Thathra Sthithau yathno Abhyasah'-Explain?
- (4) 'Pramana-Viparya-vikolpa-Nidra-smruthayah'-Explain?
- (5) 'Vyadhi-sthyana-samsya-Pramoda.....Antaryah'-Explain?

V. Answer any Three of the following:

3x10=30

- (1) 'Nainam chindhanti sastraniNo soshayati Marutaha'-Explain?
- (2) 'Kormanye vadhikarasthe.....rmatho sangosthva karmani'-Explain?
- (3) 'Yogasthah kuru karmani.....samathvam yoga uchyatithi'-Explain?
- (4) 'Bhudhi Yuktho Jahatheeha.....Yogaha Karmasu kausalam'-Explain?
- (5) 'Dhukhe shvanudhvignamani.....stithadhirmuniruchyate'-Explain?

VI. Answer any four of the following:

2x15=30

- (1) Define yoga, meaning, its concepts aim and objects?
- (2) What is Mudra? Explain Dasa Mudras and its benefits?
- (3) Describe Patanjali's Astanga yoga from yama to Samadhi?
- (4) Explain about Sankhya Philosophy in Bhagavat Gita?

000

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 1, Sahitya
 (प्रतापरुद्धीयम्)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **20x1=20**
- (१) 'कान्तासम्मितम्' इत्यत्र सम्मितशब्दस्य अर्थः कः ?
 - (२) महाकुलीनता नाम का ?
 - (३) सर्वविद्याधिकत्वं किमित्युच्यते ?
 - (४) चत्वारः नायकाः के ?
 - (५) 'गूढविप्रियकृत्' इदं कस्य लक्षणम् ?
 - (६) प्रोषितभर्तृकायाः लक्षणं किम् ?
 - (७) अभिधायाः प्रभेदाः कति सन्ति ?
 - (८) द्वाक्षापाकस्य लक्षणं किम् ?
 - (९) कीदृशं काव्यं मध्यमकाव्यं भवति ?
 - (१०) चम्पूकाव्यस्य लक्षणं किम् ?
 - (११) आरोपो नाम कः ?
 - (१२) दोषाणां सामान्यलक्षणं किम् ?
 - (१३) विमुखा देवताः सर्वे ते अत्र दोषः कः ?
 - (१४) कीदृशं वाक्यं पुनरुक्तिमत् भवति ?
 - (१५) बन्धस्य अत्युज्वलत्वं किमिति कथ्यते ?
 - (१६) काव्यगुणाः कति सन्ति ?
 - (१७) सन्धानकुशलः कः ?
 - (१८) कस्मिन् प्रकरणे काव्यपाकाः निरूपिताः सन्ति ?
 - (१९) रीतिर्नाम का ?
 - (२०) प्रतापरुद्धीयस्य कर्ता कः ?
- II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ।** **2x15=30**
- (१) त्रयः शब्दव्यापाराः के ? सलक्षणं निरूपयत ।
 - (२) ध्वनिविशेषाः के ? सोदाहरणं उपपादयत ।
 - (३) अर्थदोषाः के ? सलक्षणोदाहरणं निरूपयत ।
 - (४) काव्यगुणाः के ? यथेच्छं दशगुणान् विशदयत ।

(अनुवर्तते.....)

III. त्रयाणाम् उत्तरं लिखत ।

3x10=30

- (१) नायकगुणाः के ? विवृणुत ।
- (२) पदगतदोषान् सलक्षणोदाहरणं निरूपयत ।
- (३) गुणीभूतव्यङ्ग्यप्रभेदाः के ? विशदयत ।
- (४) शृङ्गारनायिकायाः भेदाः के ? विवृणुत ।
- (५) वृत्तयः काः ? सलक्षणं निरूपयत ।

IV. चतुर्णां टिप्पणीः आरचयत ।

4x5=20

- (१) शृङ्गारनायकः ।
- (२) काव्यविशेषाः ।
- (३) रीतिः ।
- (४) महाकाव्यम् ।
- (५) काव्यलक्षणम् ।
- (६) वाक्यदोषाः ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A First/Third Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 2/1, Sahitya
 (शिशुपालवधम्-भारतचम्पूः)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **20x1=20**
- (१) शिशुपालवधस्य प्रथमसर्गे श्लोकाः केन वृत्तेन निबद्धाः ?
 - (२) श्रियःपतिः कः ?
 - (३) कस्य ऊर्ध्वज्वलनं प्रसिद्धम् ?
 - (४) 'श्रेयसि केन तृप्यते' इति कः वदति ?
 - (५) नारदस्य वीणा का ?
 - (६) सती योषिदिव का भावान्तरेष्वपि पुमांसम् अभ्येति ?
 - (७) केन सन्दिष्टं वचः नारदः वदति ?
 - (८) हिरण्यगर्भाङ्गभुवं मुनिं हरिः-अर्थः कः ?
 - (९) शिशुपालवधस्य सर्वङ्कषाख्या व्याख्या केन कृता ?
 - (१०) ऋतवः कस्य पुरे वास्तव्यकुटुम्बितां ययुः ?
 - (११) हस्तिनापुरी केषां राजधानी ?
 - (१२) अम्बालिका कस्य पत्नी ?
 - (१३) पाण्डुं किं नामकः ऋषिः शशाप ?
 - (१४) पाण्डुः मृगयार्थं कस्य शैलस्य अटवीतरवीथिकां गतवान् ?
 - (१५) धृतराष्ट्रस्य माता का ?
 - (१६) चम्पूभारतस्य कर्ता कः ?
 - (१७) चम्पूभारते कति स्तवकाः सन्ति ?
 - (१८) चम्पूकाव्यस्य लक्षणं किम् ?
 - (१९) कुन्ती कस्य अनुग्रहेण भीमं अवाप ?
 - (२०) अष्टाङ्गयोगान् अवतः पाण्डोः किं मिष्टान्नमासीत् ?
- II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ।** **2x15=30**
- (१) शिशुपालवधोक्तदिशा अम्बरादवतरन्तं नरादं वर्णयत ।
 - (२) पीठादुत्थितः अच्युतः नारादं कथं पूजयामास ? तथा नारादं किमुवाच ?
 - (३) रावणस्य औद्धत्यं वर्णयत ।
 - (४) माघस्य देशकालकृतीरधिकृत्य प्रबन्धं रचयत ।

(अनुवर्तते.....)

III. यथेच्छं द्वयोः उत्तरं लिखत ।

2x10=20

- (१) हस्तिनापुरिं चम्पूभारतोक्तदिशा वर्णयत ।
- (२) पाण्डवानां जन्म तथा शैशवलीलां वर्णयत ।
- (३) काव्योक्तदिशा वसन्तर्तुं वर्णयत ।
- (४) चम्पूभारतस्य मङ्गलपद्यं व्याख्याय तद्वैशिष्ट्यं स्पष्टयत ।

IV. श्लोकमेकं सप्रसङ्गं व्याख्यात ।

1x10=10

- (१) युगान्तकालप्रतिसंहतात्मनो
जगन्ति यस्यां सविकासमासत।
तनौ ममुस्तत्र न कैटभाद्धिष-
स्तपोधनाभ्यागमसंभवा मुदः॥
- (२) निद्रया किल निमीलितं मृतेः
मुद्रया निजमुदीक्ष्य वल्लभम्।
उद्रवा करमुदस्य विह्वला
मद्भराजतनया रुरोद सा ॥

V. चत्वारि सप्रसङ्गं व्याख्यात ।

4x5=20

- (१) शरीरभाजां भवदीयदर्शनं व्यनक्ति कालत्रितयेऽपि योग्यताम् ।
- (२) स रावणो नाम निकामभीषणं बभूव रक्षः क्षतरक्षणं दिवः ।
- (३) सतीव योषित्प्रकृतिः सुनिश्चला पुमांसमभ्येति भावान्तरेष्वपि॥
- (४) मोहात्कुरङ्ग इति मुग्धजना वदन्ति ।
- (५) समाधिवृत्त्या सह मौनमुद्रां समापयामास तपोधनेन्द्रः ।
- (६) स्वविशिख इव च कामः सोऽपि किं पञ्चधाभूत् ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - 2nd & 3rd Electives - Paper - 1, English Literature

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Answer the following questions in one word or a sentence each: 10x1=10**
- (1) Who takes Oliver to Fagin for the first time?
 - (2) Who doesn't believe that Oliver is not a pick pocket?
 - (3) What is the name of the undertaker who takes Oliver as an apprentice?
 - (4) Why is Nancy billed by Bill Sikes?
 - (5) Who is Oliver's half-brother?
 - (6) What is the Name of the charity boy who works for Mr. Sowerberry?
 - (7) Who adopts Oliver in the end?
 - (8) How is Rose Maylie related to Oliver?
 - (9) Who takes care of Oliver in Mr. Brownlow's house?
 - (10) Who does Mr. Bumble marry?
- II. Answer the following questions in one word or a sentence each: 10x1=10**
- (1) Who is the narrator of the novel Kanthapura?
 - (2) Who is the only one in the Village who has nothing to do with Gandhi Bhajans?
 - (3) Where have the people of Kanthapura settled after police action against satyagrahis?
 - (4) Who is the presiding deity of Kanthapura?
 - (5) When does the Policeman Bade Khan arrive in Kanthapura?
 - (6) If Gandhi is the Big Mountain, Who is the Small Mountain?
 - (7) From where do coolies come to work in Skeffington coffee Estate?
 - (8) Which month is described as month of lights in the novel?
 - (9) How are the Britishers called in the novel?
 - (10) To whom is Gandhiji compared in Jayaramachar's Harikatha?
- III. (A) Answer any Four of the following selecting at least Two from each section: 4x5=20**
- (1) Describe the conditions in the workhouse.
 - (2) How does Fagin train Oliver to become a pick pocket?
 - (3) Why does Fagin want to make Oliver a thief?
- (B)**
- (1) Describe Rangamma's efforts to get Murthy's release from Jail.
 - (2) Who is Jayaramachar? What happens when he comes to Kanthapura?
 - (3) Write a note on Kenchamma.

IV. Answer any Three the following in not less than 150 words selecting at least one from each section : 3x10=30

- (A) (1) How does Mr. Brownlow change the life of Oliver?
(2) Describe the attempt at house breaking and its consequences.
- (B) (1) Sketch the character of Patel Range Gowda.
(2) Who is Achakka? What role does she play in the novel Kanthapura?

V. Write any Two of the following : 2x15=30

- (A) Oliver Twist is about “the principle of good surviving through every adverse circumstance and triumphing at last” -Comment.

Or

Discuss Oliver Twist as a satire on so called benevolent institutions.

- (B) Write a summary of the Non-cooperation movement of the villagers of Kanthapura.

Or

Trace the development of Murthy through the novel Kanthapura.

000

Directorate of Distance Education
Shastri/B.A. First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - I Paper - 1, English 1st Language

Time : 3 hrs.

Max. Mark:

80

(Write answers in Answer booklet only)

- I. Fill in the Blanks with appropriate forms of the verb: 5x1=5**
- (1) Sh h ! Be quiet! Jayesh(sleep)
 - (2) The train(leave) every morning at 8 A.M.
 - (3) Sunny(wait) for us when we got off the plane.
 - (4) Ramu(play) badminton since primary school.
 - (5) They(fly) to Srinagar next summer holidays.
- II. Fill in the Blanks with 'a', 'an', or 'the' : 5x1=5**
- (1) I metEuropean yesterday.
 - (2) The Cow isuseful animal.
 - (3) Where are your friends? They went tocircus in the town.
 - (4) He comes late by.....hour every day.
 - (5) My mother readsGita every day.
- III. Fill in the Blanks with suitable prepositions : 5x1=5**
- (1) There is a bridgethe river.
 - (2) Who is the personthe picture?
 - (3) Pratap plays tennisSundays.
 - (4) We are going to see my parentsthe weekend.
 - (5) My friend has been living in Canada.....two years.
- IV. Choose the appropriate Modal from the choice given in the blanks : 5x1=5**
- (1) Driversstop when the traffic lights are red
 (a) could (b) must (c) may ()
 - (2)I go to the washroom, please?
 (a) must (b) may (c) should ()
 - (3) Ispeak Hindi, Sanskrit and Gujarati.
 (a) can (b) may (c) should ()
 - (4) Till last year Iread without glasses.
 (a) would (b) should (c) could ()
 - (5) Childreneat a balanced diet.
 (a) must (b) need (c) should ()

- V. Answer any Two of the following questions: 2x15=30**
- (1) Is marriage a private affair between a man and a woman? How are other people involved?
 - (2) Is the title "Service of Love" suitable? How?
 - (3) Is a man who can read and write 'educated'? What aspect of education is Maugham laughing at?
 - (4) Attempt a brief character sketch of schatz?
- VI. Answer any Two of the following questions: 2x10=20**
- (1) Describe Goddavva's skill as a story teller.
 - (2) What type of a boy is sher Singh? Bring out salient features of his character.
 - (3) What picture of Arun do we get from the story "The Thief"?
 - (4) Write a description of Datta's Modern frame Works?
- VII. Given below are some passages. Transform the passage as instructed without changing the tense and meaning of the sentences Answer any Two passages: 2x5=10**
- (1) Given below is the passage from "The Gold frame"
 He was a silent hardworking man. He gave only laconic answers to the questions his customers asked and strongly discouraged casual friends who tried to intrude, on his zone of silence with their idle gossip. He was always seen sitting hunched up surrounded by a confusion of cardboard pieces, bits of wood, glass sheets, boxes of nails, paint and other odds and ends that went into putting together a picture frame
 (change this IIIrd person narrative to Ist person narrative)
 - (2) Given below is a passage from "The Moon in the Earthen pot"
 Guddavva set down her basket of groundnuts. She heaped them on the floor and began to shell the groundnuts one by one. She took out betel nuts and a leaf from the little pouch tucked in at her waist. "Have some chunna?" she asked Sakku Chinnamma who crooked her finger and scooped out some lime, smearing it on Guddavva's betel leaf.
 (change this IIIrd person narration into Ist person narration).
 - (3) Given below is a passage from "The Thief"
 It was pleasant working for Arun. I made tea in the morning and later went out shopping. I would take my time buying the day's supplies and made a profit of about 25 paise a day. I would tell Arun that rice was fifty- six paise a pound (it generally was) but I would get it at fifty paise a pound. I think Arun knew, I made a little this way, but he didn't mind.
 (change the narration from Ist person to IIIrd person)
 - (4) Given below is a passage from "The man who liked Dickens!"
 Henty gulped the dark liquid. It had a flavour of honey and brown bread. He leaned back in the hammock feeling unusually contented. Another Calabash was offered to him and he handed it back empty. He lay full length watching the play of shadows on the thatch as Shiriana Indians began to dance. Then he shut his eyes and thought of England and his wife and fell asleep
 (change this IIIrd person narration to Ist person narration)

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 1, Advaita Vedanta
 (ईशावास्योपनिषत्, केनोपनिषत् कठोपनिषत् च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **20x1=20**
- (१) ईशावास्यमित्यादयः मन्त्राः कुत्र न विनियुक्ताः ?
 - (२) यदि जिजीविषेत् तर्हि कथं जिजीविषेत् ?
 - (३) असुर्याः लोकाः केन आवृताः ?
 - (४) एकत्वं अनुपश्यतः कौ न भवतः ?
 - (५) सत्यस्य मुखं केन अपिहितम् ?
 - (६) जुहुराण शब्दस्य अर्थः कः ?
 - (७) वाचा अनभ्युदितं किं भवति ?
 - (८) वीर्यं केन विन्दते-अमृतं केन विन्दते ?
 - (९) इह चेत् अवेदीत् अथ किं अस्ति ?
 - (१०) देवेभ्यः किं विजग्ये ?
 - (११) देवाः किं ऐक्षन्त ?
 - (१२) उपनिषदः किं आयतनम् ?
 - (१३) तपः नाम किम् ?
 - (१४) वाजश्रवसं पुत्रः कः ?
 - (१५) नचिकेतसा यमस्य गृहे कति रात्र्यः नीताः ?
 - (१६) नचिकेतसः प्रथमः वरः कः ?
 - (१७) कः श्रेयः वृणीते कश्च प्रेयः ?
 - (१८) आत्मा केन केन न लभ्यते ?
 - (१९) सर्वभूतान्तरात्मा लोकदुःखेन कुतः न लिप्यते ?
 - (२०) योगः इति कां मन्यन्ते ?
- II. द्वयोः प्रबन्धात्मकम् उत्तरं लिखत ।** **2x15=30**
- (१) 'अनेजदेकं' इत्यादि मन्त्रं व्याख्यात ।
 - (२) प्रतिबोधविदितं इत्यादिमन्त्रं व्याख्यात ?
 - (३) नचिकेतसः त्रीन् वरान् विवेचयत ।
 - (४) स्वयम्भूः इन्द्रियाणि हिंसितवान् इति उपपादयत ।

(अनुवर्तते.....)

III. यथेच्छं त्रयं उत्तरं लिखत ।

3x10=30

- (१) अन्धं तमः प्रविशन्तीत्यादिना उपसनायाः कर्मणः च समुच्चयं कथयत ।
- (२) अब्जे नय इत्यादि मन्त्रं व्याख्यात ।
- (३) अन्यदेव तत् विदितात् इति समर्थयत ।
- (४) ब्रह्मणा अग्निः कथं परीक्षितः इति ब्रूत ।
- (५) नचिकेतसः वैराग्यं आविष्कुरुत ।
- (६) प्रणवस्य माहात्म्यं वर्णयत ।

IV. चतुर्णां टिप्पणीः लिखत ।

4x5=20

- (१) सम्यूतिः-विनाशः ।
- (२) इन्द्रस्य श्रेष्ठत्वम् ।
- (३) तपः-दमः-कर्म ।
- (४) गुहां प्रविष्टौ ।
- (५) नेहनानास्ति किञ्चन ।
- (६) महत् भयम् ।

000

Directorate of Distance Education
Shastri First Year Annual Examination April/May, 2017
Part - II - I Elective (Special Shastra) - Paper - 2, Advaita Vedanta
 (ऐतरेयोपनिषत् पञ्चदशी-१-२ प्रकरणे च)

Time : 3 hrs.

Max. Mark: 100

(Write answers in Answer booklet only)

- I. एकेन वाक्येन उत्तरं लिखत ।** **20x1=20**
- (१) जगतः सृष्टेः प्राक् कः एकः आसीत् ?
 - (२) वागिन्द्रियस्य अधिष्ठात्री देवता का ?
 - (३) सुकृतं इति कः उच्यते ?
 - (४) पुरुषस्य कियन्तः आवसथाः ?
 - (५) इन्द्रशब्दस्य व्युत्पत्तिः का ?
 - (६) यदेतत् हृदयं तत् किमिति उक्तम् ?
 - (७) मेधा नाम का ?
 - (८) सङ्कल्पः नाम कः ?
 - (९) जारुजानि कानि शरीराणि भवन्ति ?
 - (१०) ऐतरेयोपनिषदि किं महावाक्यं उक्तम् ?
 - (११) जागरे के भिद्यन्ते का न भिद्यते ?
 - (१२) आत्मनः परानन्दरूपत्वं कथं विज्ञायते ?
 - (१३) भानेऽप्यभानं भानस्य केन युज्यते ?
 - (१४) मायायाः अविद्यायाः च भेदः कः ?
 - (१५) कारणशरीरे अविद्यायां अभिमानवान् कः ?
 - (१६) अन्तःकरणं कतिविधम् ?
 - (१७) हिरण्यगर्भस्य तैजसस्य च उपाधौ विशेषः कः ?
 - (१८) पञ्चकोशाः के ?
 - (१९) मनोमयः कोशः नाम कः ?
 - (२०) मननं नाम किम् ?
- II. प्रश्नद्वयं समाधत्त ।** **2x15=30**
- (१) ऐतरेयोपनिषदि प्रथमं खण्डं व्याख्यात ।
 - (२) आत्मनः त्रीणि जन्मानि विवृणुत ।
 - (३) आत्मनः परमानन्दत्व प्रतिबन्धकं किमिति ब्रूत ।
 - (४) कारणपरम्परया जगतः सृष्टिं आवेदयत ।

(अनुवर्तते.....)

III. प्रश्नत्रयं समाधत्त ।

3x10=30

- (१) अग्न्यादीनां देवतानां महति अण्वि पतनं वर्णयत ।
- (२) आत्मनः शरीरे अनुप्रवेशं वर्णयत ।
- (३) संज्ञानादिशब्दानां अर्थं विवृणुत ।
- (४) आत्मनः सुखरूपत्वं पञ्चदशीदिशा समर्थयत ।
- (५) तत्त्वं पदार्थयोः एकत्वं श्लोकत्रयेण प्रतिपादयत ।
- (६) पञ्चसु भूतेषु शब्दं उपपादयत ।

IV. चतुर्णां टिप्पणीः लिखत ।

4x5=20

- (१) अन्नस्य ग्रहः ।
- (२) वामदेवानुभवः ।
- (३) आत्मद्वयम् ।
- (४) जहदजहल्लक्षणा ।
- (५) इन्द्रियाणां आन्तरग्राहकत्वम् ।
- (६) त्रिविधः भेदः ।

000